

Sygn. akt II AKzw 22/16

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny II Wydział Karny w Rzeszowie

na posiedzeniu w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisław Urban
Protokolant:	st. sekr. sądowy Paweł Szemberski

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie

– Janusza Drozdowskiego

po rozpoznaniu w sprawie skazanej **W. O.**

zażalenia prokuratora Prokuratury Okręgowej w T.

na postanowienie Sądu Okręgowego w T.

z dnia 17 grudnia 2015 r., sygn. akt V Kow 880/15/wz

o udzieleniu warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 635 k.p.k.

w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. i art. 77 § 1 k.k. a contrario

postanawia:

I. **z m i e n i ć** zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż odmówić skazanej W. O. udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary łącznej

14 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Z. z dnia 23 października 2008 r., sygn. akt II K 2/08, za czyny z art. 148 § 1 k.k. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k.,

II. **z w o l n i ć** skazaną od obowiązku ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, **obciążając** nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w T. udzielił skazanej W. O. warunkowego przedterminowego zwolnienia

z odbycia reszty kary łącznej 14 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Z. z dnia 23 października 2008 r., sygn. akt II K 2/08, za czyny z art. 148 § 1 k.k. 13 § 1 k.k. w zw.

z art. 278 § 1 k.k. i wyznaczył jej okres próby do 4 kwietnia 2020 r. Nadto

w orzeczeniu tym oddał skazaną w okresie próby pod dozór kuratora sądowego i nałożył na nią obowiązki: przestrzegania zasad współżycia społecznego, podjęcia starań o uzyskanie pracy, powstrzymania się od nadużywania alkoholu.

Zażalenie od tego postanowienia wywiódł prokurator Prokuratury Okręgowej w T..

Zaskarżył je w całości na niekorzyść skazanej, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na ustaleniu przez Sąd penitencjarny, iż w sprawie W. O. istnieje pozytywna prognoza kryminologiczna, pozwalająca na przyjęcie, iż skazana po opuszczeniu zakładu karnego będzie przestrzegać porządku prawnego, a w szczególności nie popełni ponownie przestępstwa, podczas gdy wnikliwa, szczegółowa i jednakowa dla wszystkich ocena i analiza przesłanek określonych w art. 77 § 1 k.k., w tym postawa skazanej, jej właściwości osobiste i warunki osobiste, okoliczności popełnienia przestępstwa oraz zachowanie po jego popełnieniu, prowadzi do wniosku przeciwnego – uwzględniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym opinię psychologa i zakładu karnego.

Podnosząc tak sformułowany zarzut, rzecznik oskarżenia wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i odmówienie udzielenia skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z reszty nieodbytej kary pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie przedstawiciela urzędu prokuratorskiego co do zasady zasługuje na uwzględnienie, chociaż nie można podzielić wszystkich podnoszonych w nim argumentów.

Nie można zaaprobować wykładni niektórych determinant prognozy kryminologicznej, zaprezentowanej przez skarżącego, czy też twierdzenia, jakoby niektóre przesłanki prognozy kryminologicznej – właściwie rozumiane – sprzeciwiały się prognozie kryminologicznej.

Przez postawę skazanej rozumie się jej stosunek wobec norm i reguł społecznych oraz mniej lub bardziej widoczną skłonność do naruszania dóbr prawem chronionych (definicja z post. SA we Wrocławiu z dnia 12 stycznia 2005 r., II AKZw 1161/04, OSA 2005/8/54, KZS 2005/9/38, Wokanda 2006/2/46). Takie rozumienie tej przesłanki jak wyżej, nie pokrywa się z tym przedstawionym w środku odwoławczym.

Gdyby wziąć pod uwagę zachowanie skazanej z okresu przed popełnieniem przestępstwa, to istotnie wykazywała ona lekceważący stosunek

wobec norm i reguł społecznych, o czym mowa w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego wZ. (str. 44). Jednak ocena przesłanek musi być aktualna, o czym będzie jeszcze mowa poniżej.

Z kolei, pojęcie właściwości osobistych skazanego nawiązuje bezpośrednio do jego cech biologicznych, cech charakteru, jego temperamentu, zdolności do samokrytyki, a także wrażliwość sumienia oraz do jego osobowości.

W kwestii tej determinanty prognozy kryminologicznej, można by zgodzić się ze skarżącym, iż cechy negatywne skazanej, przedstawione w opinii psychologicznej, nie przemawiają za przestrzeganiem przez nią porządku prawnego.

Warunki osobiste określa się w literaturze jako warunki środowiskowe, w których skazany żyje, jego sytuację mieszkaniową, a także w miejscu pracy. Ten faktor prognozy kryminologicznej, wbrew temu co twierdzi żalący się, gdy weźmie się pod uwagę informacje płynące z wywiadu kuratora, nie rzutuje negatywnie na prognozę kryminologiczną.

Ze środka odwoławczego wynika również, że podstawę do negatywnej prognozy społeczno-kryminologicznej odwołujący się upatruje

w okolicznościach popełnionego przez skazaną przestępstwa. Tymczasem, na co zwraca uwagę Sąd Apelacyjny w Lublinie (post. z dnia 8 października 2008 r., II AKZw 743/08, KZS 2009/2/48), „okoliczności popełnienia przestępstwa, o których mowa w art. 77 § 1 k.k., mają znaczenie dla negatywnej prognozy, a w konsekwencji i dla negatywnej decyzji

w przedmiocie warunkowego zwolnienia, o ile wskazują na takie cechy skazanego, które mogą być przyczyną popełnienia przez niego kolejnego przestępstwa. Obowiązkiem sądu (a i skarżącego- dop. SA w R.) jest więc wskazanie, jakie okoliczności, rozumiane, jako fakty, zdarzenia, sytuacje

i stany towarzyszące popełnieniu czynu wpłynęły na negatywną charakterystykę osobowości skazanego. Samo opisanie okoliczności czynu przypisanego skazanemu w wyroku, nawet drastycznych, tego wymogu nie spełnia, gdyż okoliczności były już rozpatrywane przez sąd orzekający w tej sprawie i miały znaczenie dla sądowego wymiaru kary.”

Będą to wyłącznie okoliczności nie należące do znamion czynu przypisanego skazanemu.

W przeciwnym wypadku podstawą kształtowania prognozy kryminologicznej stawałyby się okoliczności, na które ustawodawca nie wskazał w art. 77 § 1 k.k., tj. rodzaj popełnionego przestępstwa. Warte podkreślenia jest to- na co zwrócił uwagę Sąd Okręgowy w T. że faktor ten ma charakter statyczny i nie podlega zmiennym ocenom, a co za tym idzie nie może on stanowić samodzielnej podstawy do odmowy udzielenia warunkowego zwolnienia. W przeciwnym wypadku, z uwagi na okoliczności popełnienia przestępstwa, z zakresu działania instytucji warunkowego zwolnienia należałoby wyłączyć niektórych sprawców przestępstw. Ustawodawca zaś żadnych ograniczeń podmiotowych w tym zakresie nie czyni.

Skarżący w zażaleniu przedstawia opis czynu, w tym zamiar z jakim działała skazana.

Niewątpliwie jednak okoliczności popełnienia przestępstwa pomagają w prawidłowej ocenie właściwości osobistych sprawcy, a zwłaszcza ewolucji w ich zakresie od czasu popełnienia przestępstwa do chwili orzekania w przedmiocie udzielenia zwolnienia.

Wśród podstaw kształtowania pozytywnej prognozy kryminologicznej ustawodawca wymienia w art. 77 § 1 k.k. zachowanie skazanego po popełnieniu przestępstwa. W doktrynie prawa karnego podkreśla się, że chodzi o starania sprawcy zmierzające do zapobiegania skutkom przestępstwa, naprawienia szkody, zadośćuczynienie społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Wyliczenie to nie jest oczywiście wyczerpujące. Chodzi więc tutaj o każde zachowanie skazanego, które może świadczyć

o pozytywnych albo negatywnych przemianach w jego osobowości. Należy uznać, że chodzi tutaj o czas od momentu popełnienia przestępstwa do chwili wprowadzenia kary pozbawienia wolności do wykonania (J. Lachowski, Warunkowe zwolnienie z reszty kary pozbawienia wolności, C. H. Beck, Warszawa 2010, s. 254 i nast.).

Właśnie w ramach tej ostatnio omówionej przesłanki należy uwzględnić okoliczności, które skarżący „podciąga” pod postawę skazanej.

Pod ten faktor prognozy kryminologicznej należy zakwalifikować opuszczenie mieszkania, m. in. przez skazaną, bez udzielenia pomocy ofierze, po odruchowym sprawdzeniu pulsu, czy znęcanie się psychiczne nad inną współosadzoną.

Niemniej jednak przy tej przesłance, podobnie jak przy okoliczności popełnienia przestępstwa, przyjąć należy, z tych samych względów co powyżej, iż ma ona charakter drugorzędny, gdyż nie ulega zmianom.

Przesłanką warunkowego przedterminowego zwolnienia jest dodatnia prognoza społeczno - kryminologiczna co do przyszłego zachowania się skazanego na wolności, która powinna być rezultatem kumulatywnej oceny wszystkich okoliczności wymienionych w przepisie art. 77 § 1 k.k., co jednak nie oznacza, że wszystkie z tych okoliczności muszą występować

w odniesieniu do skazanego (post. SA w Lublinie z dnia 27 października 2010 r., II AKzw 846/10, LEX nr 677930). Pogląd ten należy podzielić.

W ocenie instancji ad quem, to aktualne właściwości osobiste skazanej, ujęte w opinii psychologicznej, jako cechy negatywne, pomocniczo przy wzięciu pod uwagę okoliczności popełnienia przestępstwa, zachowania się skazanej po popełnieniu przestępstwa, przemawiają za koniecznością dłuższego sprawdzenia jej zachowania w warunkach wolności kontrolowanej, co jest czynione. Obecnie twierdzenie, że skazana po zwolnieniu będzie przestrzegała porządku prawnego, wydaje się być przedwczesne.

Niemniej jednak, nie można wykluczyć, iż skazana uzyska warunkowe przedterminowe zwolnienie przed końcem odbywanej przez nią kary pozbawienia wolności. Warunkiem powyższego jest jednak to, aby proces resocjalizacji w warunkach izolacji przebiegał w pożądanym kierunku i był weryfikowany, w możliwie jak najszerszym zakresie, w warunkach zwiększonej samodyscypliny (o ile będą ku temu przesłanki), a jej zachowanie w jednostce penitencjarnej było bardzo dobre, wręcz wzorowe.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny uznał, że proces resocjalizacji skazanej, aczkolwiek postępuje we właściwym kierunku, to jednak wymaga jeszcze utrwalenia w warunkach izolacji i sprawdzenia w sposób wyżej opisany, co skutkować musi zmianą zaskarżonego orzeczenia i odmową udzielenia warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

O wydatkach za postępowanie odwoławcze orzeczono w oparciu o powołane w sentencji przepisy.